

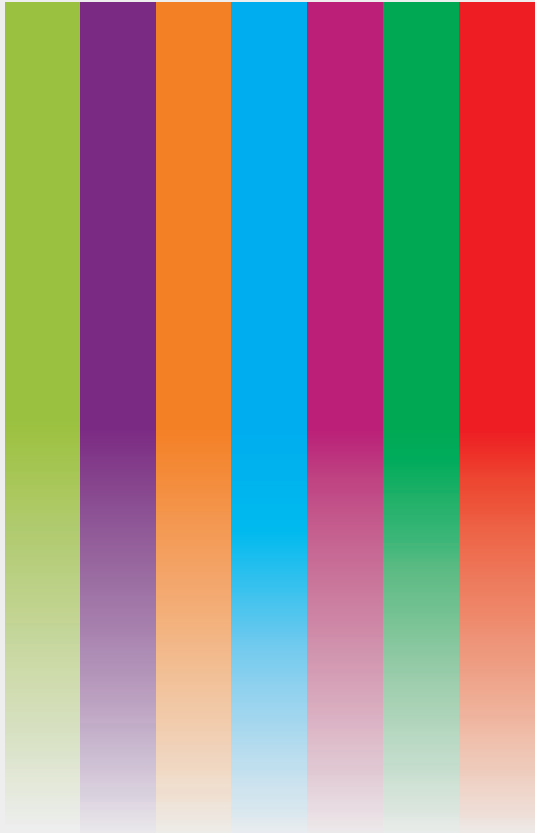
Aasta aruanne 2008

Euroopa Ühenduse arengu- ja välisabipoliitika ning selle rakendamise kohta 2007. aastal

TÄHTSAMATE OSADE KOKKUVÕTE

2008

Euroopa Komisjon

■ Koostöötalitus EuropeAid ■
Rue de la Loi 41 | B-1049 Brussels
Faks: + 32 (0)2 299 64 07
E-post: europeaid-info@ec.europa.eu

Internet

<http://ec.europa.eu/world>
<http://ec.europa.eu/europeaid>
<http://ec.europa.eu/development>
http://ec.europa.eu/external_relations

Käesoleva väljaande tagaküljel olev CD sisaldab 2008. aasta aruande täieliku teksti inglise ja prantsuse keeles, ELi doonorriikide 2008. aasta atlase ning välisabi juhtumite analüüse ja videoid. Aruande täielik tekst prantsuse ja inglise keeles ning aruande tähtsamate osade kokkuvõte Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles on kättesaadavad ka internetiaadressil http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/index_en.htm

Mõlemat väljaannet on võimalik saada trükisena. Taotlus tuleb esitada e-posti aadressil europeaid-info@ec.europa.eu

Euroopa Komisjon ega üksi tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes esitatud teabe kasutamise eest.

Bibliograafilised andmed on esitatud väljaande lõpus.

Avaldamiseks ettevalmistamine: Tipik Communication Agency.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2008

© FAO/Giulio Napolitano (2 lk., 7 lk., 10 lk.) // FAO/Ado Youssouf (8 lk.)

Ülejäänud fotod on kaitstud Euroopa Komisjoni autoriõigustega.

Información complementaria:

Enrique Castro Mendivil (portada, 3 lk., 9 lk.) // Jean-Michel Clajot (4 lk. - Louis Michel) //

Etienne Claeys (11 lk.)

© Euroopa ühendused, 2008

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Trükitud Belgias, oktoober 2008.

Trükitud kloorita valgendatud paberile.

Eessõna

Benita Ferrero-Waldner,
välissuhete, Euroopa
naabruspoliitika ja
Euroopa abi eest vastutav
Euroopa Komisjoni liige

Kokkuleppel Louis Micheliga,
arengu- ja humanitaarabi
eest vastutava Euroopa
Komisjoni liikmega

Euroopa Liit on selgelt maailma juhtiv abiandja. 2007. aastal andsid Euroopa Komisjon ja liikmesriigid 60 % arenguabist. Euroopa Komisjon haldab sellest rohkem kui viiendikku. Abi anti rohkem kui 160 riigile, territooriumile või organisatsioonile üle kogu maailma, et võidelda vaesusega ning edendada majandusarengut ja demokraatiat.

2006. aastal lubas komisjon anda rohkem, paremat ja kiiremat abi*. Kuidas me oleme 2007. aastal liikunud lähemale oma eesmärkidele?

Rohkem abi: Euroopa Ühenduse abi eelarve suurenes 8,1 miljardilt eurolt 2006. aastal 8,5 miljardi euroni 2007. aastal. 2007. aastal anti esimest korda Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi kaudu abi ELi 17 naaberriiigile. Selle eelarve aastateks 2007–2013 on 12 miljardit eurot ning see on eelmise eelarveperioodiga võrreldes realselt kasvanud 32 % võrra. Valitsemistava rahastus on selleks ajavahemikuks ette nähtud lisasumma 700 miljonit eurot. Kümnenda Euroopa Arengufondi raames on Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidele (AKV riigid) ajavahemikuks 2008–2013 kavandatud 23 miljardit eurot, mis on peaaegu kahekordne üheksanda Euroopa Arengufondi maht. Sellest 3 miljardit eurot on sihtotstarbeline stimuleeriv toetus valitsemistavade programmi edendamiseks ja toetamiseks AKV riikides.

Parem abi: Euroopa arengukonsensuse vastuvõtmine tagab komisjoni sidusama poliitika, sest arvesse võetakse arengupoliitika ja arengumaid mõjutavate ELi muude poliitikavaldkondade (näiteks kaubandus, põllumajandus, kalandus-kokkulepped, ränne ja teadusuuringud) vastasmõju ja koostoimet. Komisjon koordineerib ja ühtlustab ELi abiandjate tegevust, et aidata otsustada ELi ühise suutlikkuse ja partnerriikidele antavate vahendite parima kasutuse üle. Selles valdkonnas edendas komisjon ühist programmitööd riigi tasandil ning esitas abiandjate vahelist tööjaotust käsitleva toimimisjuhendi, et vältida ebaühtlast lähenemisviisi ja teatavate riikide jäämist „vaeslapse ossa“. Kooskõlas abi tõhusust käsitleva Pariisi deklaratsiooniga on komisjon täiustanud oma abiandmist eelarvetoetuse väljatöötamise kaudu, mis on usaldusväärsem vahend isevastutuse edendamiseks ja seega suurema tõhususe tagamiseks. Samuti on ta tunnustanud valitsusväliste osalejate märkimisväärset panust.

Kiirem abi: stabiliseerimisvahendi eelarve ajavahemikuks 2007–2013 on 2 miljardit eurot, millega tõhustatakse märkimisväärselt komisjoni suutlikkust reageerida

* Komisjoni teatis, 2. märts 2006, ELi abi: rohkem, paremini ja kiiremini.

kriisidele. Samal ajal töötas komisjon välja uue lähenemisviisi ebakindlates olukordades abi andmiseks ja selliste olukordade lahendamiseks. Operatiivse külje pealt eraldati 2007. aasta lõpuks esimest korda kõik üheksanda ja sellest varasemate Euroopa Arengufondide raames üle jäänud vahendid, lähendades seeläbi Euroopa Arengufondi vahendite kasutamise eelarvetsükli.

Suure osa Euroopa Ühenduse välisabist saab Aafrika. Eelmise aasta detsembris Lissabonis toimunud ELi-Aafrika tippkohtumisel arutasid liidrid Aafrika olulisi poliitilisi küsimusi ning võtsid endale kohustuse kiirendada viimastel aastatel Aafrikas aset leidnud positiivseid muutusi, nagu suurem majanduskasv, senisest rohkem demokraatlikke valimisi ja senisest suurem usaldusväärsus rahvusvahelisel tasandil. Selle tulemusena on loodud üheksa konkreetset, ambitsioonikat ja ulatuslikku partnerlust.

Alates 2003. aastast on komisjon toetanud Iraagi ülesehitust. See protsess on aidanud kaasa Iraagi rahva probleemide leevendamisele. Komisjon on palestiinlaste suurim abiandja.

2007. aasta oli ÜRO aastatuhande arengueesmärkide 2015. aasta tähtaja keskpaigaks. Aastatuhande arengueesmärgid on olulised arengualased tulemused, mida EL koos ülejäänud rahvusvahelise üldsusega soovib saavutada aastaks 2015. Lisaks kliimamuutuste ja vaesuse vastu võitlemisele ning inimõiguste ja laste õiguste edendamisele on välisabi andmisel üheks oluliseks kaalutluseks ka sooline võrdõiguslikkus.

Benita Ferrero-Waldner

Euroopa Liit jätkab enda rolli kindlustamist maailma juhtiva abiandjana, kes annab 60 % ametlikust arenguabist. 2007. aastal parandas komisjon tänu viimase kahe aasta jooksul tehtud olulistele uuendustele poliitikas ja menetlustes kiiresti oma abi tulemuslikkust: detsembris 2005 võeti vastu Euroopa arengukonsensus ja detsembris 2007 Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas, samuti uuendati välisabiprogrammide vahendeid.

Poliitika sidusus

Esimeses aruandes arenguga seotud poliitikavaldkondade sidususe kohta (september) rõhutati arengupoliitika ja kaheteistkümne muu arengumaid mõjutava ELi poliitikavaldkonna vastasmõju ja koostoimet. Igas sidusas arengustrateegias on kesksel kohal kaubandus. Seepärast saavad arengumaad ELi turule üldiselt soodsatel tingimustel. Põllumajanduses on tehtud olulisi edusamme seoses eksporditoetustega, mida on ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) järjestikuste reformide raames märkimisväärselt vähendatud. Uutes kalanduskokkulepetes pööratakse suurt tähelepanu partnerriikide kalandussektori toetamisele. Rännet ja teadusuuringuid käsitletakse poliitikavaldkondadena, mis võivad arengumaade arengule märkimisväärselt kaasa aidata. Kliimamuutuse vallas on tehtud kõik jõupingutused tagamaks, et meetmed toovad vahetut kasu kõige vaesematele ja haavatavamatele arengumaadele. Keskkonnaküsimuste kaasamise vallas tehtud jõupingutused on suunatud keskkonnakaitsega ja loodusvarade säästliku haldamisega seotud küsimuste lahendamisele nii konkreetsete meetmete kaudu kui ka valdkonnavahelise teemana ning need hõlmavad riigi keskkonnavalase profilli ettevalmistamist ja strateegilise keskkonnamõju hindamise kasutuselevõttu.

Üheks oluliseks kaalutluseks välisabi andmisel on sooline võrdõigusslikkus. Märtsis vastuvõetud teatises *Sooline võrdõigusslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine arengukoostöös* nähakse esimest korda ette Euroopa tasandi strateegia. Tõhustatakse soolise võrdõigusslikkuse edendamist. Samuti tehakse teatises ettepanekuid konkreetsete meetmete võtmiseks viies valdkonnas ning kirjeldatakse soolise võrdõigusslikkuse edendamise viise uute abiandmise meetodite abil. Tegevuskavaga tagatakse järelmeetmete võtmine. Lisaks peavad välisabimeetmed vastavalt Euroopa konsensusi käsitlevatele dokumentidele arvestama laste õigusi. Selline lähenemisviis on hakanud andma tulemusi. Mitmetest 2007. aastal vastu võetud riigistrateegia dokumentidest nähtub laste

õiguste tegelik arvestamine erinevate tegevusalade ja sihtrühmade käsitlemisel. Komisjon ja UNICEF valmistavad koos ette abivahendid laste õiguste käsitlemiseks ja edendamiseks Euroopa arengukoostöös ja välissuhetes. Mais võeti vastu teatis *Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava kohta üleilmastuvas maailmas*. Teatises rõhutatakse kultuuri rolli Euroopas ja ELi välissuhetes ning tehakse ettepanekuid ELi kultuurivaldkonna uue ühise tegevuskava eesmärkide kohta.

Koostöö

Vastusena üleskutsesele koordineerida ja ühtlustada ELi abiandjate tegevust kehtestatakse komisjoni ja liikmesriikide vahelist tööjaotust käsitlevas uues toimumisjuhendis konkreetsed põhimõtted, mis aitavad otsustada ELi ühise suutlikkuse ja partnerriikidele antavate vahendite parima kasutuse üle. Sellised uuendused on oluliseks tähtsaks abi tõhusust käsitleva Pariisi deklaratsiooni rakendamisel ning ELi lubaduse täitmisel anda ulatuslikumat, paremat ja kiiremat abi. Tööjaotust käsitlevat uut toimumisjuhendit rakendatakse juba kohapeal toimuvates komisjoni delegatsioonide, liikmesriikide, partnerriikide ja teiste abiandjate vahelistes konsultatsioonides.

Nüüdsest on võimalik teostada eelkõige fondi haldamise ja delegeeritud koostöö kaudu kaasrahastamist liikmesriikidega. Lisaks koostab komisjon kokkuvõtet tööjaotuse parimatest tavadest. See sisaldab juhtumiuuringuid parimate tavade valdkonnas, selles loetletakse probleeme ja head tööjaotust soodustavaid tegureid ning töötatakse välja näitajad. ELi kaasrahastamist käsitlevas uuringus antakse teavet „kes teeb mida kellega ja kuidas“, loetletakse olulised õppetunnid, mis on saadud kahepoolsetest, EÜ ja detsentraliseeritud kaasrahastamise kogemustest, ning määratakse kindlaks võimalikud tulevased meetmed ELi ulatusliku kaasrahastamisstrateegia väljatöötamiseks.

Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni ja ELi vahelised suhted hõlmavad praegu peaaegu kõiki ELi välissuhete valdkondi ning katavad täielikult ÜRO põhikirja ulatuse. 2007. aasta oli aastatuhande arengueesmärkide 2015. aasta tähtaja keskpaigaks. ÜRO peasekretär moodustas aastatuhande arengueesmärkide alase Aafrika juhtrühma, et töötada välja strateegiad ja valmistada ette meetmed, mis aitavad eelkõige Saharast lõunasse jääval Aafrikal saavutada aastatuhande arengueesmärke. President Barroso on selle juhtrühma liige, kus komisjon on aktiivselt jaganud oma kogemusi ja seisukohti. Lisaks oli 2007. aasta ÜRO uue rahukindlustamise komisjoni esimene tegevusaasta. Euroopa Liidu Komisjon osales koos teiste ELi osalejatega selle töös nii konkreetsete riikidega seotud kui ka temaatilistes küsimustes. Rahukindlustamise komisjon võttis vastu tervikliku rahukindlustamise strateegia Burundi ja Sierra Leone kohta ning pidas mitmeid arutelusid temaatilistes küsimustes.

Paremad strateegiad

Pärast seda, kui 2006. aasta lõpus kiideti heaks EÜ eelarvest antava abi rahastamise vahendite lihtsustamine, lepiti kokku mitmes temaatilises ja konkreetses riigi-/piirkonnastrateegias aastateks 2007–2013.

EL tunnustab valitsusväliste osalejate märkimisväärset panust strateegiliste partneritena poliitilises, sotsiaalses ja majanduslikus dialoogis ning tunnustab neid oluliste osalejatena abi andmises. See edendab konstruktiivset dialoogi kõigi valitsusväliste osalejatega ja kohalike omavalitsustega. Pärast konsultatsioone kodanikuühiskonnaga ja dialoogi Euroopa Parlamendiga võeti juunis vastu uue teemaprogrammi „Valitsusvälised osalejad ja kohalike omavalitsuste osalemine arengus” strateegia aastateks 2007–2010. Selle üldeesmärk on vähendada vaesust säästva arengu, sealhulgas aastatuhande arengueesmärkide saavutamise kontekstis. Kaasatuse alase poliitika raames tehti mitmeid olulisi uuendusi, sealhulgas leevendati nii kõigi valitsusväliste osalejate ja kohalike omavalitsuste kui ka partnerriikides asuvate sidusrühmade kõlblikuskriteeriume. Selleks et tagada partnerriikides asuvate sidusrühmade kaasatus, võtavad komisjoni delegatsioonid suurema vastutuse riigi tasandil sekkumise, sealhulgas kohalike konkursikutsete algatamise eest.

Mais võeti vastu inim- ja sotsiaalarengu temaatiline strateegia *Investeeringimine inimestesse*. Ajendatuna eesmärgist aidata partnerriikidel saavutada aastatuhande arengueesmärke, tehakse strateegias ettepanek toetada tegevusalasid nelja peamise samba raames: hea tervis kõigile, haridus, teadmised ja oskused, sooline võrdõiguslikkus ning muud inim- ja sotsiaalarengu aspektid. Strateegia üldeelarve aastateks 2007–2013 on 1,06 miljardit eurot. Komisjonil, kes tegi koostööd liikmesriikide ning teiste abiandjate ja sidusrühmadega, oli üha kessem ja mõjukam rahvusvaheline roll hariduses ja tervishoius. Mais korraldas komisjon koos Maailmapanga ja Ühendkuningriigi valitsusega kõrgetasemelise haridusliku ürituse *Täidame oma haridusalased lubadused*, et õhutada poliitilist tahet. Nagu varasematelgi aastatel, oli komisjonil oluline roll ülemaailmses HIVi/AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria vastu võitlemise fondis, eraldades 2007. aastal sellele 100 miljonit eurot.

Keskonnakaitse kaasatakse arengupoliitikasse ja muudesse välispoliitika valdkondadesse keskkonda ning loodusvarade säästvat majandamist käsitleva temaatilise strateegiaga. Strateegia aitab kaasa ka EÜ keskkonna- ja energiapoliitika edendamisele välismaal. Strateegias käsitletakse vaeste inimeste elu suurel määral mõjutavaid probleeme, eelkõige ökosüsteemide seisundi halvenemist, kliimamuutust, puudulikku rahvusvahelist keskkonnajuhtimist, ebapiisavat juurdepääsu energiavarudele (ning nendega kindlustatust). Strateegiat iseloomustab koostööpartnerite valiku paindlikkus ning see sisaldab kahte uut algatust: ülemaailmset kliimamuutuste liitu ning ülemaailmset energiatõhususe ja taastuvenergia fondi. Kliimamuutuse mõju on saanud tegelikkuseks, see suureneb pidevalt ning võib takistada arengulaseid jõupingutusi. Seepärast on säästvat arengut silmas pidades vajalik kohaneda kliimamuutusega (lähemalt selle teema kohta vt asjaomane artikkel).

Stabiliseerimisvahendi loomisega tõhustati märkimisväärselt komisjoni suutlikkust reageerida kriisidele, samuti nähti sellega ette rahaeraldised kriisivalmiduseks ning loodi võimalus tegeleda pikemaajaliste piirkondadevaheliste julgeolekuohtudega. Uue vahendiga suurendati märkimisväärselt nii rahaeraldise (keskmiselt 200 miljonit eurot aastas ajavahemikul 2007–2013) kui ka programmide kestust.

Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendiga (EIDHR) täiendatakse ja tugevdatakse praegu teistest vahenditest rahastatavat inimõiguste ja demokraatia alast tegevust (1 104 miljardit eurot aastateks 2007–2013). Selle raames keskendutakse eelkõige inimõiguste küsimustele, pöörates tähelepanu ennekõike inimõiguste kaitsjatele,

piinamisele ja väärkohtlemisele ning demokraatlikele reformidele ja inimõigustele kohalikul tasandil. EIDHri eesmärk aastateks 2007–2010 on suurendada austust inimõiguste vastu riikides ja piirkondades, kus inimõigused on kõige suuremas ohus, tugevdada kodanikuühiskonna rolli, toetada tegevusi ELi suunistega hõlmatud valdkondades (nt surmanuhtlus, lapsed ja relvakonfliktid), tugevdada rahvusvahelisi ja piirkondlikke raamistikke inimõiguste, õiguse, ja õigusriigi põhimõtete kaitsmiseks ning demokraatia edendamiseks ning suurendada valimisprotsessi usaldusväärsust ja läbipaistvust. 2007. aastal korraldas EL edukalt kümme valimiste vaatlemise missiooni, millest võttis kohapeal osa ligikaudu 800 vaatlejat. Nendel missioonidel oli oluline roll valimisprotsessi hindamisel, eelkõige riikides, kus valimised olid vastuolulised (nt Nigeeria, Kenya).

Geograafiliste programmide vallas anti 2007. aastal esimest korda Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi kaudu abi ELi ida- ja lõunanaabritele. Selle rahastamisvahendiga on loodud raamistik EÜ abile, millega toetatakse suhteid 17 riigiga ja piiriüleseid koostööprogramme ELi välispiiridel. Poliitikast juhitud ühtne vahend, mida hallatakse kõigi riikide suhtes ühtsete põhimõtete alusel ja millele on eraldatud täiendavaid vahendeid, aitab tagada ambitsioonikama ja sidusama poliitika ELi naaberriikide suhtes. Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi eelarve aastateks 2007–2013 on 12 miljardit eurot ning see on eelmise eelarveperioodiga võrreldes reaalselt kasvanud 32 % võrra. Kõik riigistrateegia dokumendid, samuti piirkonna-, piirkondadevahelise ning piiriülese koostöö strateegia dokumendid aastateks 2007–2013 võeti vastu märtsis. Selleks et suurendada Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi tõhusust, on komisjon ette näinud täiendavad finantsmehhanismid. Valitsemistava rahastu pakub täiendavat toetust riikidele, kes saavutavad märkimisväärset edu reformide rakendamisel. Naabruspoliitika investeerimisrahastu hõlmab toetusvahendeid, millega tõhustatakse Euroopa arengu- ja finantsasutuste investeringuid partnerriikides.

Koostööd Aasia, Ladina-Ameerika ja Lõuna-Aafrikaga rahastatakse arengukoostöö rahastamisvahendist (üldeelarve aastateks 2007–2013 on 16 897 miljardit eurot). Selle vahendi raames antava abiga tuleks toetada vaesuse kaotamist ning aastatuhande arengueesmärkide saavutamist. Aasia jaoks on komisjon aastateks 2007–2013 võtnud vastu 18 riigistrateegiat ja piirkonnastrateegia, mille üldeelarve on ligikaudu 5,2 miljardit eurot ja mille rakendamine on juba alanud. Kuigi 2007. aastal oli Aasia aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel

edukas, on vaesus jäänud tõsiseks probleemiks, sest selles piirkonnas elab kaks kolmandikku planeedi vaestest inimestest. Siiski ületas 2007. aastal kaubavahetus Aasiaga Põhja-Ameerika vabakaubanduse kokkuleppe alusel toimuva kaubavahetuse mahu ning seega sai Aasiast Euroopa peamine kaubanduspartner, kes annab kolmandiku Euroopa kogu kaubavoost. Lisaks moodustavad Euroopa otseinvesteeringud Aiasse kolmandiku Euroopa välisinvesteeringutest ning see osakaal üha suureneb. Seepärast rahastab EL programme mõnedes Aasia riikides aina rohkem ka tööstusriikidega tehtava koostöö rahastamisvahendi kaudu, mis lisaks traditsioonilistele arenenud partneritele (nt Jaapan) hõlmab nüüd ka selle piirkonna viit muud riiki ja territooriumi. Komisjoni aprillis vastu võetud Kesk-Aasia strateegiaga aastateks 2007–2013 nähakse ette eelarveeraldise kahekordistamine 750 miljoni euron. 80 % EÜ abist suunatakse kahepoolsesse koostöösse, võttes aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele keskendudes arvesse Kesk-Aasia riikide poliitilisi tegevuskavasid ning nende konkreetset poliitilist ja sotsiaalset olukorda. 20 % abist eraldatakse selliste piirkondlike probleemide lahendamiseks nagu keskkond ja veemajandus, energeetika ja transport, piirihaldus ning võitlus uimastikaubandusega. Nende valdkondade prioriteetide ühtlustamine Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi piirkonnastrateegiaga võimaldab Kesk-Aasia partneritel osaleda selle rahastamisvahendi piirkondlikes projektides. Ladina-Ameerika puhul on peamisteks eesmärkideks toetada sotsiaalset ühtekuuluvust ja piirkondlikku integratsiooni, tugevdada head valitsemistava ja avaliku sektori asutusi, toetada ELi ja Ladina-Ameerika ühist kõrghariduspiirkonda ning edendada säästvat arengut. Selles raamistikus on nii piirkondlikul kui ka alamal tasandil kehtestatud mitu strateegilist prioriteeti, sealhulgas kõrgetasemelise poliitilise dialoogi säilitamine. Ladina-Ameerika suhtes on aastateks 2007–2013 võetud vastu 21 strateegiadokumenti. Esmatasandi tervishoiule ja haridusele¹ suunatud abi moodustas ilma nimetatud valdkondadega seotud tingimusliku üldeelarvetoetuseta ligikaudu 17 % asjakohase arengukoostöö rahastamisvahendi geograafiliste programmide (Aasia, Ladina-Ameerika ja Lõuna-Aafrika) kõikidest kulukohustustest. Seega on komisjon olnud edukas arengukoostöö rahastamisvahendit käsitleva määruse vastuvõtmisel kokku lepitud eesmärgi saavutamisel, mille kohaselt kasvab arengukoostöö rahastamisvahendiga hõlmatud riigi

1 OECD arenguabikomitee sektorikoodid on 112 (algharidus), 113 (põhiharidus) ja 122 (esmatasandi tervishoid).

programmide raames neile valdkondadele antav abi 2009. aastaks 20 % ni kõikidest kulukohustustest.

Mõnede oluliste riikide puhul ei võimalda nende olukord riigistrateegiat veel ette valmistada. Alates 2003. aastast on komisjon toetanud Iraagi ülesehitamist, keskendudes Iraagi rahva probleeme leevendades võitlusele vaesusega. Programm hõlmab kõiki tegevusvaldkondi alates põhiteenustest kuni poliitilise protsessi toetamiseni, pöörates erilist tähelepanu valimistele. Siiani on suuremat osa EÜ abist antud Iraagi ülesehitamise rahvusvahelise fondi kaudu. Selline mitmepoolne lähenemisviis on hõlbustanud EÜ toetuse andmist keerulistes tingimustes, kus komisjoni otsene tegevus ei oleks võimalik. Samuti on tehtud jõupingutusi Iraagiga selliste kahepoolsete meetmete võtmiseks nagu valimisvaatluse pakkumine, toetus kodanikuühiskonna organisatsioonidele inimõiguste vallas ning tehnilise abi pakkumine valitsusele. Komisjon on jäänud enneolematu 550 miljoni euro ulatuses antud abiga palestiinlaste suurimaks abiantjaks. Juunis jätkusid EL head suhted Palestiina omavalitsusega, sealhulgas jätkus finantsabi andmine. Ajutise rahvusvahelise mehhanismi kaudu jätkati üliolulise abi pakkumist otse elanikkonnale. Samuti jätkas komisjon keerulise sotsiaalmajandusliku olukorra leevendamist Gaza sektoris, kuid juurdepääsuprobleemid takistavad abi andmist.

Pärast ühtse tervikliku ELi Aafrika strateegia vastuvõtmist detsembris 2005 arendasid EL ja Aafrika Liit detsembris 2007 Lissabonis toimunud ELi-Aafrika teisel tippkohtumisel oma partnerlust edasi. Kahe päeva jooksul arutasid liidrid mitmeid olulisi poliitilisi küsimusi, sealhulgas julgeolekut, kaubandust, piirkondlikku integreerumist ja kliimamuutust. Osalejad rõhutasid viimastel aastatel Aafrikas aset leidnud positiivseid muudatusi: suurem majanduskasv, senisest rohkem demokraatlikke valimisi, senisest suurem usaldusväärsus rahvusvahelisel tasandil ning Aafrika Liidu muutumine tugevaks ja sõltumatuks rahvusvaheliseks osalejaks ja oluliseks partneriks ELile. Liidrid võtsid vastu Lissaboni deklaratsiooni, mis on ELi-Aafrika konsensus väärtuste, ühiste huvide ja strateegiliste eesmärkide suhtes. Peamised vastuvõetud poliitilised dokumendid olid Aafrika-ELi ühisstrateegia ja esimene tegevuskava, mis hõlmab aastateks 2008–2010 kavandatud kaheksa temaatilise partnerluse prioriteetseid meetmeid. Sellest lähtuvalt laiendavad EL ja Aafrika nüüd järkjärguliselt ELi-Aafrika dialoogi ja koostööd kaugemale arenguküsimustest (tehes senisest tihedamat koostööd sellistes valdkondades nagu kaubandus, rahu ja julgeolek ning keskkond), Aafrikast (käsitledes üheskoos selliseid küsimusi nagu ÜRO reform, olukord Balkanil või

kliimamuutus) ning institutsioonidest (valitsusväliste osalejate rolli tugevdamine). Praegu on väljakutseks saavutada käegakatsutavaid tulemusi. Lõuna-Aafrikaga aastateks 2007–2013 (980 miljonit eurot) koostöö kavandamise tulemusena võeti vastu riigistrateegia dokument ja mitmeaastane näidisprogramm. Strateegiadokument oli esimene dokument, mida valmistasid üheskoos ette komisjon, Lõuna-Aafrika ja üksteist ELi liikmesriiki.

Paremad tulemused

Rakendamise vallas olid ametliku arenguabi andmed taas muljetavaldavad: kulukohustusi on võetud 9 949 miljardi eurot ulatuses ja väljamakseid on tehtud 8 493 miljardi euro ulatuses. Peamiseks tunnusjooneks oli edu eelmiste Euroopa Arengufondide raames üle jäänud vahendite – 364 miljardit eurot – eraldamises enne kümnenda fondi jõustumist. Seda ei ole kunagi varem saavutatud. Euroopa Arengufondist tehti väljamakseid 2,92 miljardi euro ulatuses ning see summa oleks olnud suurem, kui vahendeid oleks olnud rohkem.

Komisjoni välisabi antakse kolmel peamisel viisil. Valik kolme viisi vahel sõltub komisjoni/valitsuse ühisanalüüsist riigi ja valdkonna olukorra kohta. Projektipõhised lähenemisviisi kasutatakse valitsusväliste osalejate toetamiseks ja piirkondlike programmide puhul või juhul, kui tingimused ei võimalda kasutada valitsuse süsteeme. Sektoripõhise lähenemisviisi eesmärk on toetada konkreetse valdkonna poliitikat ja strateegilist raamistikku, mida jälgitakse tulemuskriteeriumide ja -näitajate abil. Samuti toetab EÜ oma üldelarvest riiklikus poliitikas ja strateegiadokumentides käsitletud riiklike või makrotasandi eesmarke, eraldades vahendid abisaaja riigi riigikassale. Vastavalt Euroopa arengukonsensusele on eelistatud abi andmise viisideks sektoripõhine lähenemisviis ja eelarvetoetus.

Nimetatud abi andmise viisidele, mis vastavad oma olemuselt riigi süsteemidele, väldivad paralleelsete rakendusstruktuuride tekkimist ning soodustavad suutlikkuse suurendamisel koordineeritud lähenemisviisi ning ühiste missioonide ja ühisanalüüsi kasutamist, on aidanud kaasa abi tõhusust käsitlev Pariisi deklaratsioon. Uute rahastamisvahendite loomine oli oluline tegevus eelarvetoetuse kasutamise ühtlustamiseks erinevates piirkondades. 2007. aastal ulatusid eelarvetoetuskohustused

1,79 miljardi euroni ehk moodustasid kõikidest kulukohustustest 23 %. Võrreldes 2006. aastaga on see märkimisväärne kasv, mille põhjustas Aasia ja Euroopa naabruspoliitika piirkonna suhtes võetud kulukohustuste kasv. Euroopa Arengufondi puhul jäid eelarvetoetuskohustused üldiselt samaks: üldeelarvetoetuse kasv korvati sektoripõhise eelarvetoetuse vähendamisega.

Aastatuhande arengueesmärgid on olulised arengualased tulemused, mida EL koos asjaomaste riikide ja teiste partneritega arenenud kogukonnast soovib saavutada 2015. aastaks. Komisjon on teinud koostööd eksperdirühmaga, kuhu kuuluvad liikmesriigid, OECD arenguabikomitee, ÜRO Arenguprogramm ja Maailmapank, et töötada aastatuhande arengueesmärkide alusel välja kümnest näitajast koosnev põhikogum. Nendest näitajatest kuus on vahetult seotud laste heaoluga ja kolm konkreetse soolise mõõtmega. Komisjon valmistab ette vahendid oma tegevuse mõju mõõtmiseks, et anda aru arengualaste tulemuste saavutamisest ja suurendada vastutust Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide ees. Septembris käivitas komisjon standardsete tulemusnäitajate süstemaatilise kasutamise katsejärgu sektorites, mis on olulised valdkonnad aastatuhande arengueesmärkide alal edu saavutamiseks. Mõõdetavaid tulemusnäitajaid kasutatakse välisabi tulemuslikkuse mõõtmisel ja suundumuste hindamisel teatud ajavahemiku jooksul. EÜ kasvav toetus kvaliteetsete statistiliste andmete väljatöötamisele on oluline selleks, et muuta sobivad näitajad kättesaadavaks.

Komisjon jälgib oma projekte nii rakendamise ajal kui ka pärast seda ning tal on olemas ka põhjalik hindamissüsteem. Tulemustele orienteeritud seiresüsteem annab ülevaate projektide ja programmide arengust tulemuste saavutamise kontekstis ning põhineb käimasolevate ja lõpetatud projektide ja programmide korrapärasel kohapealsel hindamisel. 2007. aastal hõlmas süsteem 148 riiki ja 1 630 tegevust, mille koguväärtus oli ligikaudu 10 miljardit eurot. Ajavahemikul 2005–2007 on tulemused stabiliseerunud. Abi asjakohasus on suurenenud, sest abi korraldamise üleandmine on toonud kaasa projektid, mis vastavad paremini kohalikele vajadustele. Teatud juhtudel on eesmärgid siiski liiga ambitsioonikad. Projekti hoolikas ja tõhus kindlaksmääramine ja koostamine on olulised eeltingimused projekti jätkusuutlikkuseks pärast seda, kui EÜ on lõpetanud abi andmise. Partnerite iverastatus on tihedalt seotud nende tõhusa osalemisega projekti koostamises. Täiendavaid jõupingutusi on vaja teha abi andmise järkjärgulise lõpetamise strateegia väljatöötamiseks, et parandada projektide jätkusuutlikkust. Samuti tuleb rohkem tähelepanu pöörata riskijuhtimisele projektide rakendamise ajal.

Lisaks 1 421 käimasolevale projektile tehti järeseiret ka 198 lõpetatud projektile. (Väga) heade ja (oluliste) probleemidega projektide osakaal nii käimasolevate kui ka lõpetatud projektide puhul on püsinud igas piirkonnas samal tasemel. Siiski kasvab nii väga hästi kui ka väga halvast toimivate projektide osakaal pärast järeseiret. Head projektid kalduvad pärast abi andmise lõppu toimima paremini, samas kui halvasti toimivate projekte edasine toimimine kaldub halvenema. Kuigi enamikul projektidel on üksikasjalik aruandlussüsteem, salvestatakse vaid üksikute projektide puhul korrapäraselt positiivseid ja negatiivseid kogemusi, mis määravad kindlaks kõige asjakohasemad saadud kogemused. Kõige otsustavamad tegurid jätkusuutlikkuse tagamisel on poliitiline toetus projektile, iverastatus selles ja projekti finantsiline elujõulisus.

Hindamisprogramm hõlmab nii strateegilist kui ka projekti hindamist. Vastavalt 2007. aasta strateegilistele hindamistele on komisjoni programmitöö asjakohasus ja projektide rakendamine üldiselt heal tasemel. Komisjoni tegevus vastab partnerriikide vajadustele ja on kooskõlas ELi eesmärkidega. Olulist positiivset mõju on märgatud mitmes valdkonnas: sotsiaalsektor Indias, majanduslik stabiilsus Jordaania ja Mosambiigis, veemajandus Jordaania, toiduainetega kindlustatus Mosambiigis ja majanduslik integratsioon Kesk-Ameerikas. Siiski vähendavad viivitused rakendamisel, menetluste vähene paindlikkus ja tülikad menetlused pidevalt tõhusust. Kuigi teatud sektorites (nagu maaelu areng) on kvaliteetseid projekte, on mõju partnerriikide valdkonnapolitikale siiski sageli vähene. Komisjon annab oma abi kaudu partnerriikide piirkondlikele koostööprojektidele konkreetset lisaväärtust, kuid side riiklike ja piirkondlike programmide vahel on siiski sageli nõrk. ◆

2007. AASTAL OLI KOMISJONI VÄLISTE GEVUS SUUNATUD JÄRGMISTE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE:

- **ELi uuendatud turulepääsustrateegia, milles arvestatakse konkurentsivõimet ning sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid probleeme:** oktoobris võttis nõukogu vastu ELi kaubandusstrateegia; komisjon ja liikmesriigid võtavad konkreetseid järelemeetmeid; 16 miljonit eurot on eraldatud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV riigid) edasiseks integreerumiseks Maaailma Kaubandusorganisatsiooni ning täiendavaks toetuseks tõhustatud integreeritud raamistikule; käimas on kümnenda Euroopa Arengufondi piirkondlik programmitöö, mille raames pööratakse suurt tähelepanu kaubandusele ja majanduspartnerluslepingutega seotud abile.
- **Majanduspartnerluslepingute üle peetavate läbirääkimiste lõpuleviimine:** kõikehõlmavad majanduspartnerluslepingud on parafeeritud kõigi Kariibi ühenduse liikmesriikidega; Vaikse ookeani AKV riikidega sõlmitud vahelepingule on alla kirjutatud Paapua Uus-Guinea ja Fidži; seitsme Aafrika riigiga, Ida-Aafrika Ühenduse ning Ida- ja Lõuna-Aafrika grupiga on sõlmitud vahelepingud; Gabon ja Kongo Vabariik on huvitatud ühinemisest vahelepinguga; tegevus- ja ajakava kõikehõlmavate majanduslepingute sõlmimiseks 2008. aastal on kehtestatud.
- **Euroopa naabruspoliitika tugevdamine. Uute kordade ettevalmistamine Ukraina, Moldova ja Iisraeliga. ELi osaluse tõhustamine Musta mere koostöös:** märtsis algasid läbirääkimised ELi ja Ukraina vahelise uue tõhustatud lepingu üle; aprillis esitati piirkondlik koostööalgatus *Musta mere sünergia*; septembris toimus esimene Euroopa naabruspoliitika ministrite konverents kõigi ELi ja Euroopa naabruspoliitika riikidega; detsembris ilmus teatis *Tõhus Euroopa naabruspoliitika*.
- **Läbirääkimised assotsieerimislepingu üle partneritega Aasias ja Ladina-Ameerikas. Edu saavutamine läbirääkimistel Venemaa, Hiina ja Ukrainaga:** läbirääkimised assotsieerimislepingu üle Andide Ühenduse ja Kesk-Ameerikaga on alanud; läbirääkimised Ukrainaga on alanud ning edu on saavutatud läbirääkimistel Venemaaga (sealhulgas kaks tippkohtumist) ja Hiinaga (sealhulgas üks tippkohtumine).
- **Euroopa julgeolekustrateegia ning stabiliseerimispüüdluste jätkamine Lähis-Idas ja Lõuna-Aasias:** ÜRO kavandab edendada kogu oma süsteemi sidusust, mida toetatakse eelkõige algatuse *Ühtne tegutsemine* kaudu kaheksas katseriigis; 2007. aastal tehti Palestiina rahvale kättesaadavaks rohkem kui 550 miljonit eurot; ajutine rahvusvaheline mehhanism jätkus kogu aasta vältel (EÜ rahastamine ulatus 350 miljoni euroni); jätkati rahupartnerlusprogrammi; jätkati abi andmist Afganistanile (EÜ rahastamine ulatus peaaegu 196 miljoni euroni).

LISAKS EESPOOL NIMETATUD EESMÄRKIDELE ON KOMISJON SAAVUTANUD EDU JÄRGMISTES VALDKONDADES, MIS OLID KA OSA TEMA STRATEEGILISTEST ALGATUSTEST 2007. AASTAL:

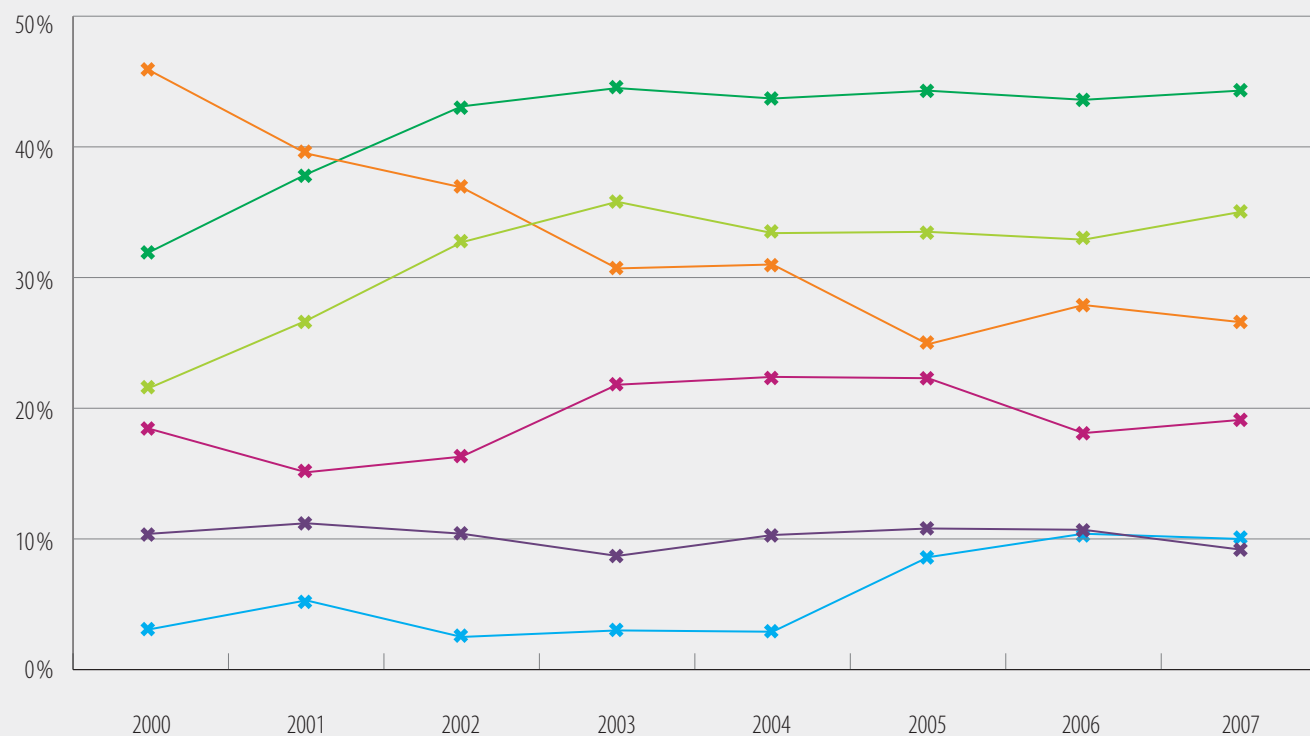
- **Erasmus Mundus II loomine:** juulis kiideti heaks programmi Erasmus Mundus II loomine ligikaudu 950 miljoni euro suuruse eelarvega viieks aastaks.
- **Teatis täiendavuse, tööjaotuse ja arenguabi suurendamise kohta:** 15. mail võeti vastu *ELi tegevusjuhend vastastikuse täiendavuse ja tööjaotuse kohta arengupoliitikas*.
- **Teatis, milles vaadatakse läbi ELi ja Aafrika vaheliste suhete olukord:** detsembris toimunud Lissaboni tippkohtumisel võeti vastu ELi-Aafrika partnerlus; 2008. aastal avaldatakse teatis ELi-Aafrika ühisstrateegia rakendamise kohta.

2000.-2007. aasta; vaesuse leevendamine

Tabel 1

Netoväljamaksed 2007 = 8,021 miljardit eurot (kahepoolne ametlik arenguabi)

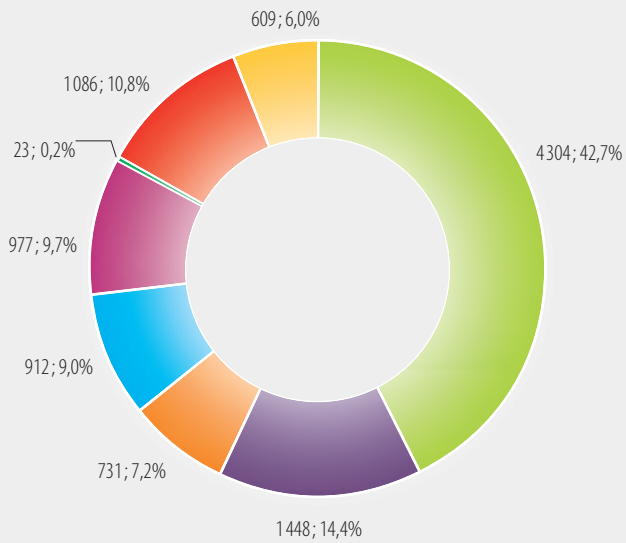

- LDC: Vähimarenenud riigid
- OLIC: Muud madala sissetulekuga riigid
- LMIC: Madalama keskmise sissetulekuga riigid
- UMIC: Kõrgema keskmise sissetulekuga riigid
- REGION/UNALLOC: Piirkondlikud programmid ja kindlaks määramata
- LDC+OLIC

2000.-2003. aasta EÜ aruande arenguabikomiteele (sama meetodi kohaselt: vähimarenenud riikidele ja madala sissetulekuga riikidele tehtud eraldised, sealhulgas Euroopa Investeeringuspaanga eraldised / väljamaksed kokku)
 2004. aasta aruande kohane teave
 2005. ja 2006. aasta aruande kohane teave, mis on üle vaadatud vastavalt 2006. aastal ajakohastatud arenguabikomitee abisaajate nimekirjale
 Esialgsed andmed 2007. aasta aruande täitmise kohta (vastavalt 2006. aastal ajakohastatud arenguabikomitee abisaajate nimekirjale)

Valdkondlik jaotus miljonit eurot

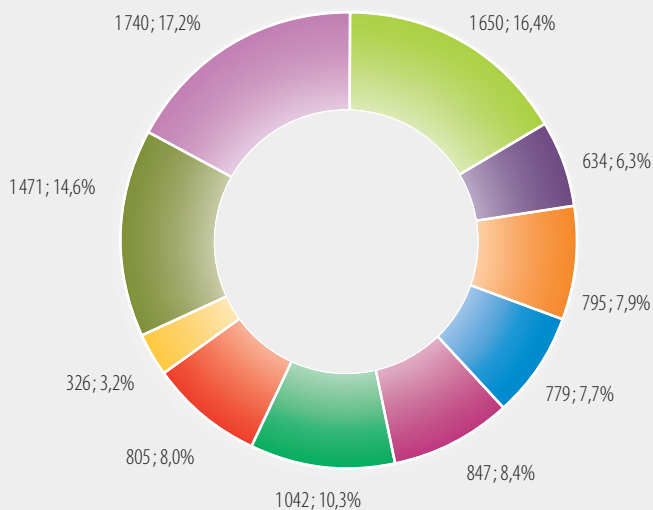

- Sotsiaalsed infrastruktuurid: haridus, tervishoid, vesi, valitsus ja kodanikuühikond, muu
- Majanduslikud infrastruktuurid ja teenused: transport, side, energeetika, muud teenused
- Tootmine: põllumajandus, metsandus ja kalandus, tööstus, kaevandus ja ehitus, kaubandus ja turism
- Mitu valdkonda või valdkondadevaheline: keskkond, muu
- Eelarvetoetus, toiduabi, toiduainetega kindlustatus
- Võlgnevusega seotud tegevus
- Hädaabi, ülesehitusabi
- Muu/kindlaks määramata: halduskulud, abi MTÜdele, kindlaks määramata

100% = 10,090 miljardit eurot (ametlik arenguabi + kahepoolne ja mitmepoolne ametlik abi)

2007. aasta kulukohustused (miljonit eurot)
Ametliku arenguabi / ametliku abi vahendid, mida haldab Euroopa Komisjon
Valdkondlik jaotus peamiste valdkondade lõikes, nagu selle on kindlaks määranud arenguabikomitee

Euroopa konsensus: ELi arengukoostööga seotud valdkonnad miljonit eurot

- Valitsemine ning majanduslike ja institutsionaalsete reformide toetamine
- Kaubandus ja piirkondlik integratsioon
- Infrastruktuur ja transport
- Vesi ja energeetika
- Sotsiaalne ühtekuuluvus ja tööhõive
- Inim- ja sotsiaalareng
- Maaelu areng, territoriaalne planeerimine, põllumajandus ja toiduainetega kindlustatus
- Keskond ja loodusvarade säästev majandamine
- Konfliktide ennetamine ja nõrgad riigid
- Mitu valdkonda

100% = 10,090 miljardit eurot (ametlik arenguabi + kahepoolne ja mitmepoolne ametlik abi)

2007. aasta kulukohustused (miljonit eurot)
Ametliku arenguabi / ametliku abi vahendid, mida haldab Euroopa Komisjon

Tabel 2

Tabel 3

Euroopa Komisjon

Tähtsamate osade kokkuvõte - 2008. aasta aruanne Euroopa Ühenduse arengu- ja välisabipoliitika ning selle rakendamise kohta 2007. aastal

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2008 – 16 lk. – 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-09464-4

ISSN 1831-2098

Täiendav teave väliskoostöö kohta:

Info Point External Co-operation

Publications, visits, conferences

http://ec.europa.eu/europeaid/infopoint/index_en.htm

Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastuseid küsimustele

Euroopa Liidu kohta

Tasuta telefoninumber helistamiseks tervest EList *

00 800 6 7 8 9 10 11

* Mõned mobiilside operaatorid ei võimalda helistamist telefoninumbritele, mis algavad 00 800-ga, või võtavad nende kõnede eest tasu.

MÜÜK JA TELLIMINE

Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talituse tasulisi väljaandeid saab osta meie müügiesindustest üle kogu maailma.

Müügiesinduste nimekiri on talituse veebilehel (<http://publications.europa.eu>).

Taotluse võib saata ka faksi teel numbril

(352) 29 29-42758

Palume esitada tellimuse sobivale müügiesindusele.